N°. 408. **1854.**

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelgeld daaronder begrepen.

ZATURDAG 16 SEPTEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . „ 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* 70, Ned. Cour.

Bij de aanstaande discussien, in de Tweede Kamer, over het adres in antwoord op de Troonrede, waarmeê Maandag e.k. de nieuwe zitting der Staten-Generaal zal worden geopend, mag men billijkerwijs verwachten, dat onze betrekkingen tot het buitenland eene ruime plaats zullen bekleeden.

Er is omtrent die betrekkingen zoo veel gebeurd hetgeen opheldering eischt en geruststelling tevens, dat wij van de Tweede Kamer belangrijke debatten daarover mogen te gemoet zien.

Éene zaak, bovenal, zal voor de volksvertegenwoordiging tot klaarheid behooren gebragt te worden; ook omdat zij niet in onmiddellijk verband staat tot internationale onderhandelingen, maar de eer des vaderlands en de handelingen van een verantwoordelijk minister betreffen.

Wij hebben het oog op *de omstandigheden*, waarmede het geschil betrekkelijk den Amerikaanschen kapitein GIBSON zoude zijn vergezeld gegaan.

Met eenige bevreemding toch hebben wij èn *Handelsblad* èn *N. Rotterd. Courant* ophelderingen zien geven, die geene ophelderingen waren; of liever die, juist omdat de onderhandelingen nog hangende waren niet verlangd werden, aangezien niemand de vrijheid van handelen der Regering wenschte te binden of te belemmeren. Die dagbladen hebben „uit eene goede bron” verzekerd, dat de vorderingen van GIBSON alles behalve gegrond waren, dat zij zelfs overdreven zouden zijn voorgesteld. Wie is er in het geheele vaderland geweest, die de vorderingen van GIBSON *verdedigde?* Integendeel: zij, die hun gevoelen over de zaak bekend maakten, hebben *afgekeurd* de handelingen van de Amerikaansche Regering en de *vorderingen*, namens GIBSON ingesteld, ongegrond geacht. En wanneer inderdaad die vorderingen „overdreven” zijn voorgesteld: betreft de overdrijving dan de *zaak* of het *bedrag* der geëischte schadevergoeding? Omtrent de zaak zelve schijnt wel geen twijfel meer te kunnen bestaan; en eenige duizende guldens meer of min doen tot het vraagstuk niets af. Wat *Handelsblad* en *N. Rotterdamsche Courant* derhalve „uit eene goede bron” mededeelden, beteekende letterlijk *niets*.

Daarentegen is gezwegen juist op 't geen opheldering zou hebben verdiend; 't geen, zonder eenige onderhandeling in gevaar te brengen, zou hebben *kunnen* opgehelderd worden; waarvan elk Gouvernement, dat de publieke opinie niet minacht, zich zou gehaast hebben, verklaring te geven. En het zijn juist *die* punten, welke wij hopen, dat in de Kamer ter sprake gebragt zullen worden. Ook zelfs dan, wanneer kon worden aangekondigd, dat het geschil GIBSON is ten einde gebragt (op welligt even geheimzinnige (?) wijs als *de Jonge Albert* naar Engeland is vertrokken), zal het van het uiterste belang zijn, om die punten tot volkomen klaarheid te zien gebragt.

Op welke gronden, namelijk, heeft de Regering kunnen toelaten, dat een man, in Nederlandsch Indië, uit naam des Konings, veroordeeld „tot de straf van confinement in een tuchthuis voor den tijd van twaalf achtereenvolgende jaren, voorafgegaan door een half uur tentoonstelling onder de galg en opgevolgd door altijddurende verbanning uit Nederl. Indië”: dat die man, na gevlugt te zijn, zich vrijelijk *onder de oogen des Konings* bewoog, schouwburgen en societeiten bezocht; en zoodoende, als het ware, het gezag des Konings en de wetten trotseerde?

Op welke gronden heeft de Minister van Buitenlandsche Zaken bescheiden en papieren *kunnen* afgeven, toebehoorende aan een veroordeelde, die zich aan zijne straf door de vlugt heeft onttrokken?

Is het *waar*, en zoo ja, hoe is het *mogelijk geweest*, dat de Minister van Buitenlandsche Zaken heeft *kunnen* afgeven, boven en behalve genoemde bescheiden, een aantal *originele stukken*, waarop GIBSON geene aanspraak maakte of kon maken, en waardoor niet alleen de bewijzen van zijne schuld zouden zijn uit de handen gegeven, maar tevens *adviezen* en *rapporten*, die nu, gelijk beweerd wordt, aan de Amerikaansche diplomatie aanleiding zouden verschaft hebben om te beweren, dat GIBSON niet regtmatig veroordeeld werd?

Wij gelooven niet, dat zelfs de heer VAN HALL, op dergelijke punten ondervraagd, het zou durven wagen, zich te verschuilen achter art. 89 der Grondwet; want de verdediging eener dergelijke handelwijs *kan* in geenerlei betrekking staan tot „het belang en de zekerheid van het Rijk, de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen.” Evenmin gelooven wij, dat de heer DONKER CURTIUS andermaal zou opstaan, om te beweren, dat de Ministers daarvoor alleen „voor God en hun geweten” verantwoording schuldig zijn.

En al geschiedde ook dit alles (want van de „tegenovergestelde rigting,” thans plotseling in eene regering van „volharding” veranderd, is zelfs het ongeloofelijke welligt te verwachten), dan nog gelooven wij, dat de Kamer, die maandag bijeenkomt, geen genoegen zal nemen, gelijk de vorige het deed, met eene afwijzing of eene ontduiking, die elke ministeriële verantwoordelijkheid ten eenemale zou vernietigen.

Het is noodig, dat deze bijzonderheden tot volledige klaarheid komen. Men behoort voor goed te weten, of de heer VAN HALL al te nederig was, toen hij erkende „nog een zeer jeugdig diplomaat” te zijn, dan wel of inderdaad met jeugdige onbezonnenheid en onverklaarbaar onverstand is gehandeld. Het algemeen belang eischt die kennis dringend. De algemeene politieke toestand is van dien aard, onze positie als neutrale staat is zoo teeder, dat men een voorzigtig en bekwaam staatsman aan het hoofd onzer buitenlandsche zaken behoort te bezitten. De overtuiging daarvan behoort bij de Natie te zijn gevestigd; doch is alles waar, wat sedert vele weken is gezegd en nergens werd weêrsproken, dan zijn onze buitenlandsche zaken aan ligtvaardige handen toevertrouwd, en de vertegenwoordigers der Natie zijn verpligt daartegen te waarschuwen. Het is hier geene partijzaak: het is een quaestie van algemeen belang. Gerust durven wij dan ook als onze overtuiging kenbaar maken, dat geen naam van gezag of invloed, dat geen enkel onafhankelijk man, tot welke staatkundige partij hij ook behoore, openlijk en met de hand op het hart, *tegenover het belang des Vaderlands*, de handelingen zou willen of kunnen verdedigen van een Minister, die gedaan zou hebben wat men zegt, dat de heer VAN HALL heeft verrigt.

Geen quaestie van personen, maar het algemeen belang. Daarom verwachten wij van de zijde des heeren VAN HALL volledige wederlegging der publiek gemaakte bijzonderheden; en van de zijde der Kamer, na onderzoek, eene onbewimpelde verklaring omtrent haar vertrouwen op de wijs, waarop onze buitenlandsche zaken bestuurd worden. Ontwijkende verdediging is schuldbelijden; wijfelmoedigheid der Kamer kan het Land aan het gevaar van grootere verwikkelingen, ten gevolge van onhandigheid, prijs geven.

De statistieke artikelen, welke wij in de maand Junij jl. mededeelden, om aan te toonen, dat deze Regering eigenlijk niet veel degelijks had uitgevoerd, schijnen nog al indruk gemaakt te hebben. Immers, de organen van het Ministerie, *Amsterdamsche Courant* en *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, wedijveren onderling, wie van beiden het best en het duidelijkst zal bewijzen, dat deze Regering eigenlijk ontzaggelijk veel heeft gedaan.

De *Amsterdamsche Courant* beproeft het betoog op eene nieuwe wijs, waarvan de eer der uitvinding haar onverdeeld behoort gelaten te worden. Zij wijst niet aan wat de Regering heeft gedaan, niet of het getal tot stand gekomen wetten al dan niet belangrijk zijn of uitnemend zamengesteld; maar, om te bewijzen, dat de Regering veel gedaan en de Kamer veel gewerkt heeft, constateert zij, dat bij het einde der zitting 1850—51 *onafgedaan* bleven *zeventien* wetten; in 1851—52 *achttien* (de zitting 1852—53 wordt over 't hoofd gesprongen), en in 1853—54 *slechts zes wetten!* Met eene bewonderenswaardige naïviteit trekt de *Amsterdamsche* daaruit het volgende resultaat:

„*Waar zulke feiten spreken is verdere redenering overbodig* (!!) Alleen blinde partijzucht kan ontkennen, dat de uiteengegane Tweede Kamer zich haren tijd zoo veel mogelijk ten nutte gemaakt en veel goeds tot stand gebragt heeft. De vergelijking *te dien aanzien* met wat door de vorige Kamers verrigt is, valt geheel ten nadeele dezer laatsten uit.”

Inderdaad: „*te dien aanzien*”, dat is wat betreft het *stemmen* over en *aannemen* van wetten, heeft de April-Kamer alle vorige Kamers verre achter zich gelaten. Wat van de Regering kwam werd *aangenomen;* veelal met overhaasting, zoodat de algemeene opinie omtrent eene „slaafsche meerderheid” niet ten onregte werd gevestigd. Het betoog der *Amsterdamsche* bewijst, onzes inziens, juist, dat er met grootere overhaasting gewerkt is dan ooit te voren; en dat zoo er ooit van „een aaneengesloten getal stemmen” sprake kon zijn, het wel in de afgeloopen zitting is geweest. Het verwijt, tot eene vroegere Kamer gerigt, alsof zij slechts „op bevel des Meesters” handelde, wordt juist door de *Amsterdamsche Courant* wederlegd; want *zij* is het, die aantoont, dat die vorige Kamer, zoo dikwerf zij dacht, dat de tijd te kort schoot voor het *grondig behandelen* van voorgedragen wetten, zelfs de gewigtigste liever onafgedaan liet liggen, dan, ten believe van eene Regering, met overhaasting en alzoo in het nadeel van 's lands belangen te werken. Schooner getuigenis van onafhankelijkheid en zelfstandigheid der ontbonden Kamer, kan wel niemand gegeven hebben dan de *Amsterdamsche* nu heeft afgelegd, en wij zeggen het haar na, ook met het oog op ons afkeurend oordeel over de afgeloopen zitting: „*Waar zulke feiten spreken is verdere redenering overbodig.*”

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* heeft, om te komen tot dezelfde conclusie, een anderen weg ingeslagen. In eene reeks van kolommen werden de hoofden afgeschreven van al de wetten, die sedert de laatste jaren in het *Staatsblad* zijn afgekondigd. De arbeid moet niet zeer amusant geweest zijn, en evenmin de *lecture*, indien het al te onderstellen ware, dat één couranten-lezer in Nederland zich verledigen kon, om een catalogus van wetten van buiten te leeren. Over die eindelooze lijst zullen we dan ook geen enkel woord zeggen, en alleen wijzen op de conclusie, die daaruit is getrokken. Wat zegt *de Nieuwsbode?*

In de weinige maanden van het zittingjaar 1853, onder het nieuw Ministerie, zagen wij in het leven komen *drie* belangrijke wetten, als: tot verzekering der uitvoering van sommige voorschriften van plaatselijke verordeningen; tot duurzame regeling van het beheer der verstrekkingen; en tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen.

En in het pas gesloten zittingjaar 1853—54 werden o. a. aangenomen de wetten: tot regeling van het muntwezen in West-Indie; nopens het bouwen, planten enz. binnen zekeren afstand van vestingwerken van den Staat; tot bekrachtiging der overeenkomst met de Nederlandsche Handelmaatschappij; de afschaffing der paardenposterij; de regeling van het muntwezen in Ned. Indie; de verandering der strafwetgeving voor het krijgsvolk te water; de regeling van het armbestuur; de verandering van eenige straffen op misdrijven gesteld; de uitbreiding van de regtsmagt der kantonregters in strafzaken en het regerings-reglement van Ned. Indië.

Hier wordt dus op *dertien* wetsontwerpen gewezen, als zoo vele bewijzen van de werkzaamheid der Regering gedurende twee zittingen (eene gewone en eene buitengewone), en van de juistheid der stelling, in de sluitingsrede voorkomende, „*dat dit zittingjaar rijk in vruchten geweest is.*”

Wij nemen nogtans de vrijheid, op te merken, dat *de Nieuwsbode* het April-Ministerie voor een groot deel versiert met de veêren, die aan anderen behooren. Van de *dertien* wets-ontwerpen, die, volgens *de Nieuwsbode*, den roem uitmaken van *deze* Regering, heeft zij ZES *geheel gereed* gevonden, als de erfenis van het Ministerie THORBECKE. Zij zijn:

1o. tot verzekering der uitvoering van sommige voorschriften van plaatselijke verordeningen;

2o. tot duurzame regeling van het beheer der verstrekkingen;

3o. tot regeling van het muntwezen in West-Indië;

4o. nopens het bouwen, planten enz., binnen zekeren afstand van vestingwerken van den Staat;

5o. tot bekrachtiging der overeenkomst met de Ned. Handelmaatschappij; en

6o. tot afschaffing der paardenposterij.

Het wetsontwerp *tot regeling van het muntwezen in Ned. Indië* was mede gereed; de eenige hoofdverandering, die er van wege *deze* Regering in gebragt werd, betrof de bepaling van het bedrag, tegen hetwelk de inwisseling der recepis zou plaats hebben. Overigens komt de eer der wet, zoo als ze *nu* is, eigenlijk toe aan den heer VAN BOSSE, die haar, staande de discussiën, in haar meest belangrijke bepalingen geamendeerd, of liever gecorrigeerd heeft.

Aan het »reglement op het beleid der Regering in N. Indië« heeft *de Regering* wel het allerminste deel gehad. Slechts veranderd naar het verslag, dat de ontbonden Kamer daarvan had opgemaakt, en later nog eens veranderd in overeenstemming met de »tegenovergestelde rigting« komt, meenen wij, de eer van dat »voortreffelijk werk« voor een groot deel toe aan de heeren BAUD en GODEFROI. Het feit, dat de ontbonden Kamer èn de wet op het *muntwezen* èn het *regeringsreglement* heeft onafgedaan gelaten (zie de *Amsterd. Ct.* van heden) bewijst juist, dat men ten onregte eene kroon vlecht voor dit Ministerie van een arbeid, die alleen bestaan heeft in het *wederindienen van wetten*, en van hare wijziging ten gevolge der gemaakte opmerkingen, of met het oog op de nieuw ingeslagen rigting.

Wat blijft er nu inderdaad over, volgens *den Nieuwsbode* zelven, om den lof te regtvaardigen, aan *deze* Regering zoo kwistig toegekend?

1o. *de wet op de kerkgenootschappen*, waarvan de noodlottige uitwerking, helaas! eerst nu begint gevoeld te worden; die de godsdienstige klove tusschen de twee groote bestanddeelen der Natie nog veel grooter heeft gemaakt; die, naar onze innige overtuiging, van wege hare kunstmatige aanleiding voor het Vaderland de doos van Pandora kan worden.

2o. *de wet op het Armbestuur*, eene compilatie van allerlei stelsels en inzigten; door niemand, der zake kundig, verdedigd, en waarvan het geringste euvel is dat zij blijken zal onuitvoerbaar te wezen.

3o. de verandering der strafwetgeving voor het krijgsvolk te water; een allereenvoudigst wetje, waarbij barbaarsche straffen zijn afgeschaft of verzacht:

4o. de verandering van eenige straffen op misdrijven gesteld en tot uitbreiding van de regtsmagt der kantonregters in strafzaken. Twee wetten, die slechts van *de onmagt* des Ministers van Justitie, getuigen, om, ter voldoening aan een voorschrift der Grondwet eene volledige justitiële organisatie daar te stellen en, ter bevrediging van gevoelde behoefte, onze strafwetten te herzien. Twee wetten, waardoor het lap-stelsel van den heer DONKER in practijk wordt gebragt, en, vooral door de tweede, aan de justiciabelen den waarborg wordt ontnomen van alleen voor bekwame regters teregt te staan; twee wetten, die in onze strafwetgeving en in onze regterlijke organisatie eene ligtvaardige greep hebben gemaakt, waarvan de voortreffelijkheid of doelmatigheid, tot nog toe, een raadsel is voor elken deskundige.

Is, wij vragen het, om tot dergelijke conclusie te komen de moeite, aan het afschrijven van eenige jaargangen van het *Staatsblad* besteed, wel genoegzaam beloond? Welk onpartijdige zal aarzelen, na rijpe overweging, de twee jongste zittingen als de meest onvruchtbare en als de meest van onheil zwangere te verklaren? De *Nieuwsbode* zelf geeft er het bewijs voor. Voegt toch bij de *zes* wetten, van het vorige Ministerie afkomstig, nog de volgende groote uitkomsten, door dat blad gegeven van het Ministerie THORBECKE en het antwoord zal niet langer twijfelachtig zijn:

In 1849—50 tellen wij voornamelijk *acht* wetten, als: 1°. de brievenposterij; 2°. het regentschap; 3°. de muntwet; 4°. de kieswet; 5°. de provinciale wet; 6°. de naturalisatie-wet; 7°. de enquête-wet; en 8°. de scheepvaartwetgeving.

In 1850—51 treffen wij *zes* belangrijke wetten aan, als: 1°. de burgerlijke pensioenen; 2°. het cellulaire gevangenisstelsel; 3°. de gemeentewet; 4°. de onteigenings-wet; 5°. de militaire pensioenen enz. bij de zeemagt; en 6°. die bij de landmagt.

In 1851—52 merken wij *acht* gewigtige wetten op, als: 1°. de regeling der wees- en momboirkamers; 2°. de jagt en visscherij; 3°. de electro-magnetische-telegraphen; 4°. de regeling der afkondiging van algemeene maatregelen van inwendig bestuur; 5°. de patentwet; 6°. de zout-accijns; 7°. de suiker-accijns; en 8°. den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken.

Wij hebben hier niet anders dan de woorden der *Amsterd. Ct.* te herhalen: »*Waar zulke feiten spreken is verdere redenering overbodig.*

De beleefdheid eischt, dat wij onze opmerkzaamheid betoonen omtrent het woord, dat *de Morgenster*, in het nommer van 13 September, »tot *de Grondwet*, en »mitsdien tot *de Nederlander*« rigt.

Men begrijpt teregt, dat dit woord eigenlijk *de Nederlander* betreft: »'t Is er ver van daan, dat het Her»vormd kerkgenootschap, in wezen en hoofdzaak, zijn »oorspronkelijk karakter zou hebben verloren. Dat we»zen en die hoofdzaak zijn nimmer geweest het vast»kleven aan de letter van menschelijke bepalingen. Als »Christelijk en Hervormd genootschap, is vrijheid van »geloof en belijdenis tegenover Roomschen dwang, daar»van oorspronkelijk wezen en hoofdzaak. Waar men »leer*regels* heeft durven vormen en aan te binden, »daar juist is men van het oorspronkelijk karakter onzes »genootschaps afgeweken, en naarmate langzamerhand »de meer ontwakende geest van Hervorming en Chris»tendom die banden losgemaakt en afgeschud heeft, »naar die mate is men tot dat oorspronkelijk karakter »teruggekeerd. Wat ooit hoofdzaak der belijdenis van »Hervormden geweest is, — de noodzakelijkheid des »geloofs in Jezus Christus, als Zoon Gods en Heiland »der wereld, — dat is en blijft nog altijd hoofdzaak »in de belijdenis der tegenwoordige Nederlandsche Her»vormde Kerk. Zoo ook handhaaft zij haar oorspron»kelijk karakter, zoo ook blijft zij aan de belijdenis »der vaderen volkomen getrouw!«

Wij hebben *dat woord* slechts voor kennisgeving aan te nemen. En toch, vragen wij, waartoe dat woord *tot ons* gerigt? Wij kunnen er geen andere reden toe vinden, dan eene bloote mededeeling, wat wij, op grond der wet regelende het toezigt op de *kerkgenootschappen*, onder het *Hervormd kerkgenootschap* hebben te verstaan.

En dan voldoet ons die opheldering niet; omdat wij als hoofdzaak der belijdenis van de *Hervormden* op der tegenwoordige *Nederlandsche Hervormde Kerk* opgegeven vinden, wat eigenlijk het kenmerk der algemeene *Christelijke* Kerk uitmaakt. Neen, wij bemoeijen ons volstrekt niet met kerkelijke zaken; maar als ons oordeel gegeven moest worden over de toepassing der wet op de kerkgenootschappen, en van de nieuwe wet op het armbestuur, met betrekking tot de overlegging van reglementen van bestuur der verschillende godsdienstige gezindheden, dan zouden wij meenen, dat het criterium of het kenmerkend onderscheid van elke gezindheid in het reglement naauwkeurig moest zijn geformuleerd, gelijk het van elk zedelijk ligchaam kan gevorderd worden, dat zij doel en de strekking naauwkeurig opgeeft.

Nu zouden wij wel willen voorgelicht worden, wat men alzoo in den tegenwoordigen tijd houdt niet voor eene *Christelijke* Kerk, niet voor een *Protestantsche* gemeente, maar voor het *Hervormd*, het *Luthersch*, het *Doopsgezind*, het *Remonstrantsch*, het *Christelijk afgescheiden* Kerkgenootschap.

Geen ander dan publiek belang drijft ons, om *de Morgenster* beleefdelijk te vragen, ons op die vraag een welwillend antwoord te geven. Het is in den tegenwoordigen tijd, na de uitvaardiging van die wetten, noodzakelijk, dat men dat onderscheidend kenmerk wete, om er zich in voorkomende gevallen naar te gedragen.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Eindelijk heeft men berigten uit het Oosten, die met zoo gespannen verwachting te gemoet werden gezien. Gisteren avond heeft men uit Weenen het berigt ontvangen, dat de expeditie eindelijk den 4 dezer Varna had verlaten en dat de vloten den 8sten op de hoogte van Sebastopol waren. Heden deelt eene depêche in den Franschen *Moniteur*, gedagteekend Therapia 7 Sept. mede, dat de Fransche en Turksche vloot eerst den 5den van Varna is vertrokken met de eerste expeditie-troepen. Het Engelsche eskader zou volgen en zich bij de overige afdeelingen bij het Slangeneiland voegen. Den 5den is dus de eerste afdeeling vertrokken, die dus weder drie dagen later is uitgezeild, dan men officieel had bepaald. Hoe dit ook zijn moge, het is geenszins onwaarschijnlijk, dat een gedeelte van de expeditie den 8sten voor Sebastopol is aangekomen. Aldus vervalt het te Parijs in omloop gebragt gerucht, dat men uit gebrek aan beter had verspreid, dat de expeditie niet zou plaats hebben.

Overigens is er geenerlei staatkundig nieuws. Al hetgeen wij kunnen mededeelen, is de bevestiging van het feit van de vernieling der werken van Bomarsund. Te Parijs spreekt men overigens nog over de inrigting van het kamp in het Zuiden.

Men spreekt te Berlijn (zie Duitsche post) van eene nieuwe nota, waardoor Pruissen zich meer bij de Westersche mogendheden zou aansluiten, ofschoon het steeds de gevraagde waarborgen als niet onveranderlijke vredesgrondslagen wil beschouwd hebben.

Eenigen tijd geleden hebben wij medegedeeld, dat de Noorweegsche Rijksdag eene motie had aangenomen, waarbij dat ligchaam de betrekking van een bezoldigd Gouverneur-Generaal van het Koningrijk, die namens den Koning het uitvoerend gezag vertegenwoordigde, onnoodig verklaarde.

Men verneemt uit de bladen van Christiania van den 8 dezer, dat Koning Oscar zijn *veto* over die wet heeft uitgesproken. Maar daar het Koninklijk *veto*, volgens de Noorweegsche constitutie, eene wet slechts kan schor... moet men verwachten, dat de Rijksdag in de volg... zitting zijn besluit zal handhaven, waardoor ernstige verwikkelingen kunnen ontstaan.

Uit Spanje is zeer weinig te vermelden. De *Messag... de Bayonne* bevestigt, dat de Carlistische partij zich ijve... met kuiperijen bezig houdt. Men weet, dat zij zich sed... de eerste dagen der revolutie heeft bewogen. Hier en da... hebben benden van 20 à 30 man zich vertoond. Het ... hopen, dat alle weldenkende Spanjaarden zich rondom ... constitutionnele regering zullen scharen.

De berigten uit Lissabon loopen tot den 8sten. Een te... legrafisch berigt had de aankomst van de Koningin-Moed... Maria Christina, te Vendas-Novas gemeld; zij is, nad... daaromtrent een ministerraad, onder voorzitterschap va... den regent, was gehouden, den 9den te Lissabon aang... komen, vergezeld door den hertog van Rianzares ... den generaal Garrigo. Hofrijtuigen bragten haar naar ... hôtel van het Spaansche gezantschap, waar eene eerewa... werd gesteld.

Een decreet stelt voor de Portugesche kolonien St. Thom... en Principe dezelfde douanen-tarieven vast als voor ... Vincent en Mozambique.

De *Arctic* heeft berigten uit New-York tot 2 dezer ... gebragt. De vrede is hersteld tusschen de Mormonen ... het Zoutmeer en de Indiaansche stammen in Utak.

ENGELSCHE POST.

Londen, 12 Sept. Men verzekert, zegt de *Tim...* dat Sir Ch. Napier binnen kort te Londen zal terugkee... Wij hopen, dat dit berigt ongegrond is. Een derge... besluit zou geheel ontijdig zijn; het zou slechts de ... der verbondenen kunnen benadeelen en die van Rusl... bevorderen. De pligt roept op dit oogenblik sir Charle... Sweaborg of te Kroonstadt en niet te Spithead.

— Men zegt, dat Prins Albert een eigenhandigen ... van de Koningin aan Keizer Napoleon heeft overgebr... de *Morning Advertiser* voegt er bij, dat de Keizer ... den inhoud zeer voldaan was.

— Volgens den *Morning-Herald* weigeren de heeren ... pier, te Glasgow, de schroefstoomwerktuigen uit te ... ren, die door den Keizer van Rusland zijn besteld en ... het Engelsche gouvernement als prijs opeischt.

— De *Globe* zegt, dat, naar men alle reden heeft o... gelooven, de ontscheping bij Sebastopol zal plaats heb... De afstand van Varna naar Sebastopol is 320 ellen... schijnt, dat de Tartaren aan de Krim, hoezeer gedu... ruim 80 jaren onder Russisch bewind, zeer begeerig ... om zich aan dat juk te onttrekken. Zij zullen de ve... denen met vreugde ontvangen. Men doet wèl, eene T... sche divisie mede te voeren. De Maarschalk de St. Ar... zal met zijn geheelen staf op de *Ville de Paris* over... De generaal Canrobert zal de eer hebben, het eers... zijne divisie te ontschepen. Hij heeft den wensch ... drukt, dat tegelijkertijd eene Engelsche divisie mogt ... scheept worden, om naast elkander te strijden. De ... harmonie heeft voortdurend tusschen den Maarscha... St. Arnaud en lord Raglan bestaan.

— De *Morning-Chronicle*, een der bladen, die het ... haal van het diner te Bologne hadden medegedeeld, ... het volgende:

« Wij vernemen, dat het verslag, gisteren door on... het afscheidsbanket gegeven, dat Keizer Napoleon aan ... Albert heeft aangeboden, onjuist was, voor zoo ver... treft de redevoeringen, die den Keizer en den Prins ... mond zijn gelegd. Onze correspondent, die bij dit ... niet tegenwoordig was, moet slecht onderrigt ge... zijn; de Keizer en de Prins hebben geene redevoeri... gehouden. Men verzekert, dat er dien dag slechts ... particulier diner heeft plaats gehad. Men heeft er ... toasten gedronken en geene redevoeringen uitgespr... er heeft geenerlei demonstratie plaats gehad, zooals ... die verhaald had. »

DUITSCHE POST.

Berlijn, 12 Sept. Behalve de bekende circulaires ... het Oostenrijksche Kabinet, is den 31 Augustus, naar ... wil, ook door die regering een stuk uitgevaardigd ov... zeven punten, vervat in de voorstellen aan den Duits... Bond gedaan en dat tevens eene soort van verhan... over het tractaat van 20 April in verband met die ... vragen bevatte. De Pruissische circulaire van 3 Sept. ... daarop als het ware een antwoord gegeven.

Ondanks deze circulaire, die vóór alles de belangen ... Duitland stelt, wenscht Pruissen toch in overeenstem... te blijven met de overige mogendheden. Men voorziet ... aanstaande herhaalde toetreding tot de vier gevraagde ... borgen, niet door eene nota-wisseling, zooals die ... Aug., maar door eene eenvoudige nota. Er zal wel ... gebrek aan reserves zijn en de omstandigheden zullen ... den vorm van dat stuk beslissen; maar men voorziet ... zekerheid een dergelijken stap.

Van den anderen kant staan de onderhandelingen ... Oostenrijk vrij goed. De vraag is steeds: of men een ... artikel bij het tractaat van April zal voegen. Pruiss... bovenal willen vermijden, dat de gevraagde waarb... als voorwaarden *sine quibus non* beschouwd word... hier en te Francfort te nemen besluiten, zouden ... de gebeurtenissen in de Krim ondergeschikt kunnen ... den. Een toeval kan echter de diplomatieke ontkno... verhaasten. Men volgt met aandacht de berigten om... den grooten strijd. In de militaire kringen beschouw... de ontscheping op de hoog liggende kusten bij te... als hoogst moeijelijk. Maar is men eens ontscheept, ... zal het voordeel, naar men meent, aan de zijde van ... Westen zijn.

— De *Neue Preussische Zeitung* meldt ... dat de generaal von Hess plan heeft, onmiddellijk ...

vang te laten maken met de werken aan den spoorweg van Krakau naar Lemberg, en er een gedeelte der troepen in den Winter aan zal laten arbeiden.

Hamburg, 12 Sept. Volgens de jongste brieven uit Petersburg, zouden de aannemers, die de werken te Bomarsund hebben aangelegd, gevangen zijn genomen, en zou eene instructie tegen hen zijn aangevangen. Volgens de aanneming zouden die werken geheel en al uit graniet blokken zijn gebouwd, terwijl het na de instorting gebleken is, dat de muren van binnen alleen met zand en rotssteenen waren gevuld, die slechts zwakken wederstand aan de kogels konden bieden. Voorts zouden de bevelhebbers der forten in de golf van Finland bevel hebben ontvangen, ze allernaauwkeurigst te onderzoeken, en daaromtrent, zoo spoedig mogelijk een rapport aan den Minister van Oorlog te Petersburg over te zenden.

De Fransche vloot keert uit de Oostzee terug. Behalve de schepen, die te Kiel liggen, zijn gisteren een linieschip en een fregat met expeditie-troepen Nijborg voorbijgezeild. De bevelhebbers gebruiken den tijd van hun verblijf te Kiel, om de schepen te doen luchten. Dit heeft den gezondheidstoestand zoodanig verbeterd, dat er in de laatste dagen slechts enkele gevallen van cholera zijn voorgekomen. Er zijn echter een zeker aantal zieken aan zenuwkoortsen.

— Volgens handelsberigten uit Riga, doet de naderende winter zich aldaar reeds gevoelen; het weder is koud en regenachtig geworden. De oogst van oliezaad is in die provincie binnengehaald; hij was ruim en van de beste kwaliteit. De prijs van lijn- en hennepzaad was echter hoog, ten gevolge van de veelvuldige aanvragen en de vooral met Hollandsche en Duitsche kooplieden aangegane contracten.

De heer Ploug, de redacteur van den *Fadrelandet*, het hevigste orgaan van de oppositie te Kopenhagen, is met eenparige stemmen te Swenborg tot lid van de Tweede Kamer te Denemarken benoemd.

FRANSCHE POST.

Parijs, 13 Sept. De houding der Duitsche mogendheden is thans duidelijk. Ook Zweden, waarvan de Westersche mogendheden eenigen tijd de medewerking hoopten, zal onzijdig blijven. De Alands-eilanden zijn aan dat rijk herhaaldelijk aangeboden; maar de moeijelijkheden om ze gedurende den winter te verdedigen, heeft doen besluiten dit gevaarlijke geschenk af te wijzen.

— Heden is de maarschalk Baraguay d'Hilliers te Parijs aangekomen. De generaal Niel is door zijn gezondheidstoestand verpligt kleine dagreizen te doen.

— De Beurs daalde heden op allerlei ongerijmde geruchten; men sprak van een tegenbevel, van de expeditie naar de Krim, van eene nieuwe ligting van 60.000 man en van eene nieuwe leening van 400 millioen.

— De terugkomst des Keizers te Parijs is een weinig uitgesteld. Men meent, dat Z. M. Zaturdag terugkomt, om de Keizerin den 19 den te gaan halen. Het bal te Bordeaux zal geene plaats hebben.

— Men verzekert, dat de drie dochters van Koningin Maria Christina in het strikste incognito drie dagen te Parijs komen doorbrengen, vóórdat zij zich naar Engeland begeven.

Te Bolbec (Beneden-Seine) heeft een oproer plaats gehad, dat geene belangrijke gevolgen heeft gehad.

— De Keizer zal ook weldra het kamp in het Zuiden inspecteren. De vlakte, waar men kampeert, is uitgestrekt en gezond. Te Lyon valt veel regen.

— Verschillende bladen uit het Zuiden melden, dat de wijnoogst beter zal zijn, dan men eerst mogt hopen. Men verwacht vele wijnen uit Catalonie in Frankrijk.

— Langs de Pyreneen en de Alpen heerscht de cholera nog.

— De *Messager de la Flotte* zegt:

— De *Messager de la Manche* deelt als zeker en als eene officieel vastgestelde zaak mede, dat ons geheel eskader van de Oostzee in de volgende maand te Cherbourg zal zijn. Zonder van allen grond ontbloot te zijn, is dat gerucht minstens voorbarig: er is nog geenerlei officieel besluit genomen.

„Engeland aarzelt nog omtrent hetgeen het met zijne schepen doen zal. De zeilschepen zullen terugkeeren, maar de schroefstoomschepen? Waarschijnlijk zullen zij de Oostzee eerst ontruimen naar mate het ijs er hen toe dwingen zal; nu is het wintergetijde nu eens vroeg, dan weder laat. Men begrijpt, dat zoolang een Engelsch schip de vijandelijke zee zal bouwen de Fransche schepen de gevaren en vermoeijenissen van de vaart zullen willen deelen.

— Bij decreet van 31 Aug. is bij het Ministerie van binnenlandsche zaken op de dienst van 1854, een crediet van 492,155 fr. 49 c. geopend, tot aanvulling van de onkosten wegens de uitvoering van de wet van 3 Febr. 1851, betrekkelijk de inrigtigen voor openbare baden en waschhuizen, gratis of tegen lage prijzen open te stellen.

— De *Patrie* deelt mede, dat volgens brieven uit de Oostzee van den 3 dezer, het eskader te Ledsund lag en zich gereed maakte Reval te verkennen. Den 2 dezer zijn de werken van Bomarsund geheel vernield.

— Volgens eene telegrafische depêche van Marseille van gisteren, was in de afgeloopene nacht een brand in het goederen kantoor van den spoorweg te Arless uitgebarsten. De brand barstte op drie punten te gelijk uit. De vaardigste hulp was vruchteloos. Eene groote hoeveelheid balen katoen werd vernield. De gebouwen van het station waren voor 500,000 fr. verzekerd.

— Men schrijft uit Cairo: „De vice-Consul van Sardinie, de heer Vaudrij, die sedert eenige jaren handelsbetrekkingen op de oevers van de Witte rivier, had omstreeks 4°. N. br., in centraal Afrika, is door den stam der Bahris, in de nabijheid Koudokoro, bij de Oostenrijksche zending vermoord. Die zending zelve heeft de meeste harer leden verloren, zij houdt zich echter nog staande, dank zij de onvermoeide energie van pater Knoblecher.

BELGISCHE POST.

Brussel, 14 Sept. Het bedrag der Belgische goudstukken, die aan den omloop zijn onttrokken in de door het Gouvernement bepaalde termijnen, bedraagt 11,987,300 fr. Men wil, dat het verlies niet minder dan 2½ pct. zal zijn.

— Verschillende personen, die ten gevolge van de laatste onlusten waren gearresteerd, zijn weder in vrijheid gesteld.

— Een Brusselsch blad wil weten, dat de heer Hagin, letterkundige te Luik, in raadkamer in het bekende complot naar het hof is verwezen.

— De feesten in verschillende Belgische steden, ter gelegenheid van het bezoek van de Koninklijke familie, duren sedert eenigen dagen onafgebroken voort. Doornik en Ath lagen thans aan de beurt. De Koning werd met de uitbundigste geestdrift te Doornik ontvangen. Hij bezocht er verschillende fabrieken. Ten 10 ure begaven zich de twee prinsen en de hertogin van Brabant naar het stadhuis, om er het hun aangeboden bal bij te wonen: Het locaal was prachtig versierd en schitterend verlicht. Ten een ure des middags van den 13den vertrokken de prinsen van Doornik, waar zij door de autoriteiten ontvangen werden. Nadat zij zich ter kerke hadden begeven en eenige etablissementen hadden bezocht, begaven zij zich naar het balcon van het stadhuis, om er den stoet van Goliath te zien voorbijtrekken. Daar deze cavalcade wel het belangrijkste is van al hetgeen bij de feesten in de vier laatste dagen in Belgie vertoond is, zullen wij er een verslag van laten volgen. Deze optogt is eene overoude traditie van de stad Ath en de burgemeester moet jaarlijks het huwelijk van den reus inzegenen.

Vooreerst ontwaart men in den stoet zeventien verschillende muziekkorpsen, voorafgegaan door hunne banieren. Zij zijn meestal dorpelingen, die van hunne mindere of meerdere musikale talenten doen blijken. De stoet zelve bestaat in de eerste plaats uit een reusachtigen tweehoofdigen adelaar, waarop een knaap zit, die hem met een toom leidt, alsof het een paard was. Hij wordt omringd door wilden, die het volk door middel van ontzettende knotsen voor zich uitdrijven. Daarop volgen de oude vrouwen uit de onderscheidene gestichten, die driekleurige vlaggen in de hand houden, gevolgd door eene Indische kar, door negers getrokken, en waarop een groote moor zit, op eene lans leunende. Daarna komt Samson, met een driekanten hoed op, een blaauwe rok met roode opslagen aan, eene staartparuik en een rok om den mand te dekken, waaronder de dragers gaan. Hij houdt den ezelskinnebak in de hand, waarmede hij de Philistijnen versloeg, en den kolom van den tempel. Vervolgens komt eene compagnie van de republikeinsche gardes, die salvo's lost, en eene compagnie boogschutters; dezen zijn boeren in hunne blaauwe kielen, die twee aan twee gaan met een pijl in de hand. De wagen der nijverheid komt daarna, waarop arbeiders steenen houwen, kalk branden, ijzer smeden en plannen ten uitvoer brengen, die een architect teekent. De wagen wordt door acht paarden getrokken. Daarop volgt een pelgrim, die gevolgd wordt door eenige personen, die allerlei epauletten op hunne blaauwe kielen dragen; voorts sapeurs en wilden, en daarna volgt een schip, door een admiraal en zingende matrozen bezet.

Achter dit schip en het daarop volgende korps muzikanten stapt een ezel, waarop een meisje zit met een pop, de H. Maagd en het kind Jezus voorstellende, door St. Joseph en St. Jan den Dooper geleid. Daarop volgen: een man te paard in generaals-uniform; eene groep meisjes, met bloemkorven in de hand, eene geheele wagen vol meisjes, in het wit gekleed en met rozekranzen in het haar; een wagen met Schotten, die een aap omringen, die op eene tafel en onder een troonhemel zit; een tal Chinezen, gevolgd door een wagen met Chinesche mandarijnen, die hunnen Keizer vereeren, die in eene pagode zit. Voor de prinsen gekomen, zongen de Chinezen een koor. Daarop volgen een troep Arabieren en een wagen met groote mannen, die de helden van den stoet vooraf gaan, zijnde David, een dwergje, gevolgd door een ontzettenden reus, die door zijne vrouw vergezeld wordt. In gewone tijden, ziet men ook het geheele stedelijk bestuur bij den stoet en worden tusschen David en Goliath en andere personaadjes de vreemdsoortigste dialoguen in rijen gehouden, waarbij zij elkander braaf hekelen. David, Goliath en zijne vrouw dansen vóor de prinsen op de maat van het Athsche volkslied.

Na dezen optogt was er een banket op het stadhuis, en ten 6½ ure vertrok de koninklijke familie weder naar Brussel.

— De heer Charles Tandel, provinciaal inspecteur van het lager onderwijs in Luxemburg, is dezer dagen overleden.

Binnenland.

's Gravenhage, 15 September.

Z. M. heeft aan den heer H. Nijssen, HD. consul te Tunis, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der orde van den Nischan in diamanten, hem door den Pacha van Tunis geschonken.

Z. M. heeft met Zijne goedkeuring bekrachtigd het eervol ontslag door den raad der gemeente 's Heeraatsberg en Berg-Ambacht, aan A. S. Smits, burgemeester en secretaris dier gemeente, op zijn verzoek, uit laatstgemelde betrekking verleend.

Bij beschikking van den Minister van Binnenl. Zaken zijn met ingang van 1 Oct. 1854 bevorderd tot opzigters van den Waterstaat, 1ste kl., J. G. Rikmenspoel, thans opzigter van de 2de kl., en tot opzigter van de 2de kl., H. H. Jongen, thans opzigter van de 3de kl.

—

Z. M. heeft aan den heer G. H. Wolvekamp, pred. bij de Herv. gem. te Berkenwoude (Zuidholland, op zijn verzoek het emeriaat verleend, salvo honore.

—

Bij beschikking van 14 Sept. jl. heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken goedgevonden, aan N. C. Koopman, op zijn verzoek, met den laatsten dezer maand eervol ontslag te verleenen uit zijne betrekking van opziener aan 's Rijks veeartsenijschool.

—

Aan de heeren J. A. A. Franse van de Putte c. s., te Goes, is een uitstel van zes maanden bewilligd tot het in werking brengen der schroefstoombootdienst van Goes op Rotterdam en tusschenplaatsen, heen en terug, tot vervoer van personen, goederen, en vee, waarvoor den 11den Maart 1854 vergunning werd verleend, die bij beschikking van 10 Junij daaraanvolgende op de Goessche Maatschappij voor stoom- en zeilvaart, onder hun bestuur is overgedragen, welk uitstel gerekend wordt in te gaan met 11 September 1854.

* In de residentie zijn aangekomen en aan het hôtel *de Oude Doelen* afgestapt de heeren Pliny Miles, belast met depêches, van de Amerikaansche legatie te Londen voor Nederland. Henry Faget de Banre, hofraad van het Hof van Z. M. den Keizer der Franschen, met familie; George Virtul met familie, en Miss-Fanny Sprent van Londen, Eugène de Brotanne, vrederegter met familie van Parijs.

* De Graaf en Gravin Bruce, die dezer dagen alhier met een aanzienlijk gevolg in het hôtel *de Bellevue* zijn aangekomen, zijn van daar naar het groot stedelijk Badhuis te Scheveningen vertrokken. In de laatste dagen zijn aldaar drie aanzienlijke familien aangekomen, die te zamen uit meer dan 40 personen bestaan, om nog de baden te gebruiken, zullende zij aldaar nog eenige weken verblijven.

* De Minister van Finantien heeft bekend gemaakt, dat de rentebetaling op het Grootboek der 4 percents nationale schuld, geschieden zal op de bureaux van dat Grootboek, gevestigd te Amsterdam, en wel alleenlijk voor het halfjaar, verschijnende 2 October 1854, van Maandag, 2 tot en met Vrijdag 13 dier maand, en vervolgens over al de nog verschuldigde halfjaren, op alle werkdagen (met uitzondering van den Zaturdag), van Maandag, den 16 October 1854 tot en met 15 Februarij 1855. Tevens werden, overeenkomstig art. 19 van het Koninklijk besluit dd. 18 Mei 1818 (Stbl. nº. 24), voor de tiende of laatste maal opgeroepen de nog niet opgekomen regthebbende op de renten, over het halfjaar verschenen geweest op 1 April 1850.

* De Kiezers-vereeniging *Nederland* heeft tot kandidaten voor het lidmaatschap van den gemeenteraad, in plaats van de heeren Mr. A. G. C. Alsche en Jhr. Mr. A. v. d. Goes, gekozen de heeren: Johan Willem van der Schooren en Willem Hendrik Waldeck; doch daar later bleek, dat art. 21 van de gemeente-wet zich tegen de benoeming van den heer van der Schooren verzette, zoo is tot eene nieuwe stemming overgegaan en alstoen gekozen de heer Johannes Ferdinand Vollgraff.

De Kiezers-vereeniging *de Eendragt* heeft tot hare kandidaten gekozen de heeren: Mr. J. F. Nedermeijer ridder van Rosenthal en S. C. J. van Aalst.

Scheveningen, 1 September. Heden heeft Z. Exc. de heer commissaris des Konings dezer provincie, ridder van der Heim van Duivendijke, deze zeeplaats met een bezoek vereerd. Z. Exc. werd vergezeld door den heer burgemeester der residentie, Jkh. Hooft, benevens den heer commissaris van politie Behr. Z. Exc. heeft de voornaamste inrigtingen, gestichten en werkplaatsen van Scheveningen bezigtigd. Dit was o. a. het geval met de beide bewaarscholen, de burgerschool, de school voor de armen en de minvermogenden, het oude mannen- en vrouwenhuis; tevens het Weeshuis, waar ZExc. door den WelEerw. Heer Ds. Meulemans, President van dat gesticht werd afgewacht en rondgeleid; voorts de Hervormde kerken, hebbende ZExc. inzonderheid opgenomen de herstellingen, welke daarin worden aangebragt. De President-Kerkvoogd de heer P. Varkevisser, lid van den Gemeenteraad heeft zich met kerkvoogden en de beide predikanten, ds. Meulemans en Molenaar, beijverd ZExc. de kerk en de reparatien in alle hare bijzonderheden te doen opnemen. Wijders heeft ZExc. nagegaan de inrigting nopens het brandwezen en de reddingstoestellen van de zuid- en Noordhollandsche maatschappij. Eindelijk heeft ZExc. nog bezocht de twijnderijen van want en touw van den heer J. van Duijne, de fabriek van chemicalische praeparaten van den heer Gebel, de scheepstimmerwerf van den heer P. Varkevisser, alsmede de vischdroogerij en bokkingrookerij van den heer A. Krul. De Commissaris des Konings heeft zijne bijzondere tevredenheid betuigd over de orde, die in al deze inrigtingen heerschte en zijn genoegen te kennen gegeven over den bloei, waarvan zij de bewijzen opleverden. Dit bezoek, ten 11 ure aangevangen, heeft tot heden middag voortgeduurd en zal gewis aan ZExc. aangename herinneringen verschaffen.

Wij vernemen dat Z. M. de Koning, tijdens HDs. verblijf op het Loo in de vorige maand bij de dorpen Apel

doorn en Beekbergen eenige heidevelden heeft in oogenschouw genomen, ten einde te onderzoeken, of dezelve geschikt zouden zijn voor oefeningen van een legerkamp, zoo als die thans te Zeijst plaats vinden en met het oogmerk om die alsdan het volgende jaar aldaar te doen houden.

De door Z. M. geïnspecteerde gronden, hoe geschikt ook op zich zelven, zijn echter niet voldoende bevonden, tengevolge van vergravingen en bepootingen, zoodat HDs. besloten heeft, een terrein nabij het Loo achter het Park tot dat einde te doen inrigten aan welks bearbeiding dan ook met kracht wordt gewerkt.

---

* In de zitting van den Gemeenteraad van Leijden van 14 September jl. is behandeld het request van de heeren B. Breedé en J. C. Valois, om *f* 1000 uit te trekken op de begrooting van 1855 voor het nationaal tooneel, waaromtrent een rapport van Burgemeester en Wethouders, in wier handen dit request was gesteld, werd uitgebragt. Dit request zelf, na deliberatie, in omvraag gebragt zijnde, werd met 10 tegen 8 stemmen afgewezen. *Tegen* hebben gestemd, de heeren Stoffels, Taets van Amerongen, Lezwijn, van Outeren, de Moen, Sikkel Groos, Lisman, Krantz, Gevers en de Voorzitter.

Het is prijzenswaardig, dat men voor de gevangenen zoo hier te lande als in Engeland bezorgd is, dat men de gevangenissen van gezonde levenslucht, warmte en goede slaapplaatsen voorziet. Maar zou het minder prijzenswaardig zijn, dat voor de militairen ook zoo goed gezorgd wordt? Dit zal wel over het algemeen geschieden; maar men schrijft ons toch, dat het fort St. Pieter te Maastricht geen wachthuis voor de militairen bezit. De manschap kan de britsen in de kazamatten niet gebruiken, dewijl dezelve met ongedierten opgevuld zijn, en moet zich dus in de open lucht behelpen. Men had dit bedompte lokaal wel doen berooken en reinigen, doch zonder goed gevolg. Zou er niet een wachthuisje voor de kazamatten kunnen gebouwd worden, om de wacht een geschikter onderkomen te bezorgen? En zou dit wel zoo veel kosten vereischen?

Het berigt uit Maastricht, ons ter plaatsing toegezonden, dat voor korten tijd aldaar 5 zelfmoorden onder de soldaten hadden plaats gehad, zal wel in geene betrekking staan met de ongeschikte nachtplaatsen voor de wachten. (*U. C.*)

In de zitting van den gemeenteraad te Haarlem, den 13 dezer, is o. a. in overweging genomen het zeer uitvoerig verslag van de commissie voor het marktwezen, betreffende de verbetering van de gemeenschap dezer stad te lande met den Haarlemmer-meer-polder, bij 't welk ten slotte wordt voorgesteld:

1°. Om overtegaan tot eene voorloopige keuze van een der door de commissie aanbevolen wegen, waartoe zij, naar het gevoelen harer meederheid, voorstelt den weg van den Amsterdamschen straatweg over het land van Hoenderdos en verder langs de noordzijde der Fuikvaart over het land van den heer Rutgers van Rozenburg tot aan de ringvaart der polders, begroot op *f* 13,400, makende met de tolbrug over de ringvaart ad *f* 9000, te zamen *f* 22,450.

2°. Om het dag. bestuur op te dragen: *a.* bij de eigenaars van het land, informatien intewinnen, omtrent den prijs van den aftestanen grond ter breedte van 10 n. ellen; *b.* van den voorloopig te kiezen weg en van de rolbrug enz., een bestek te doen opmaken; *c.* bij degenen, die bij de ontginning der gronden voor de droogmaking, eene brug bij den Vijfhuizerpolder, ten koste van het Rijk bedongen hebben, te informeren of zij er in bewilligen, dat die brug bij de Fuikvaart of bij het land van van Loon worde overgebragt; *d.* in laatstgemeld geval bij het Gouvernement te informeren, of hetzelve bereid is de kosten van onderboud, bezoldiging van den brugwachter, enz. voortdurend voor zijne rekening te nemen, of wel, of het bij overgang aan de stad Haarlem genegen is, in de kosten van verplaatsing der brug bij te dragen; *e.* bij gunstig resultaat van punt *c.* en *d* een volledig bestek te doen opmaken; *f.* bij het provinciaal bestuur, ingeval de bedoelde weg en brug tot stand kwamen, pogingen aan te wenden tot het bekomen van eenige te gemoetkoming uit de provinciale fondsen.

3o. Om later, na het inkomen van het rapport van het dagelijksch bestuur hierboven bedoeld, zoodanig definitief besluit omtrent den te maken weg te nemen, als zal bevonden worden te behooren.

Nadat verscheidene leden over deze aangelegenheid het woord hadden gevoerd, en bedenking was geopperd tegen het nu reeds doen van eene keuze van dezen of genen weg, wordt het 1ste punt, met goedvinden der commissie, aldus gewijzigd, dat de Raad besluit: zonder in de vraag te treden of de Raad tot het maken van een nieuwen weg zal besluiten, B. en W. uittenoodigen, naar den door de meerderheid der commissie aangewezen weg al de in het rapport verlangde informatien intewinnen, waardoor alzoo de verdere punten in hun geheel blijven en de Vergadering in niets wordt geprajudicieerd.

Hiermede wordt deze zaak voorloopig als afgehandeld beschouwd. (*H. C.*)

Te Schiedam blijft eene volkomene rust heerschen. De majoor Kock is weder naar het Kamp bij Zeijst vertrokken, en heeft het kommandement gelaten aan den oudsten der kapiteins den heer Jhr. van Pestal.

Naar men verneemt, is door de heeren W. Pleisier en A. van der Vlis te Vlaardingen concessie aangevraagd voor eene stoombootdienst van Vlaardingen naar 's Bosch visa versa, in correspondentie met Maastricht, Luik, Aken en bijliggende plaatsen. Zoo deze dienst spoedig in werking mogt komen, dan zal voor den handel en bijzonder voor Vlaardingen in eene bestaande behoefte voorzien worden.

Uit Harlingen wordt ons medegedeeld, dat kapitein van der Zee gisteren met een paar matrozen naar Engeland is vertrokken om het schip de *Jonge Albert* terug te halen.

Charlois, 13 Sept. De arrondissements-ijkers hebben hier vijf handeldrijvende personen bekeurd, die verzuimd hebben hunne maten en gewigten te doen herijken. Ook op andere plaatsen hebben dergelijke bekeuringen plaats gehad.

Gouda, 14 Sept. Op den 31sten Aug. jl. had alhier de openbare aanbesteding plaats der leverantie van New-Castle- en Belgische steenkolen, ten dienste van de stoommachines van den Zuidplaspolder in Schieland, welke heden is geapprobeerd en is alzoo aannemer geworden voor beide soorten de heer G. F. van de Velde, alhier.

Kamp bij Zeyst, 14 Sept. Bij dagorder is aan de vereenigde divisie ter kennis gebragt, dat Z. M. over de op gisteren uitgevoerde manoeuvres HD. bijzondere tevredenheid uitgedrukt en tevens den opperbevelhebber den last opgedragen heeft zulks ter kennis van de troepen te brengen.

Twaalf sergeanten, die bij Z. M. de ordonnance dienst hebben verrigt, zijnde van elk bataillon de meest verdienstelijkste daartoe door de chefs der korpsen gekozen, hebben van den Koning ieder een sierlijk goud horlogie ontvangen.

Door het regenachtige weder zijn heden geen groote manoeuvres verrigt.

Apeldoorn, 13 September. Een brutale diefstal, bij inklimming, is heden nacht gepleegd in de R. K. Kerk alhier; gelukkig was er niet veel waarde aanwezig; het geroofde bestaat dan ook slechts in een altaarkleed en twee zilveren slootjes van een kerkboek.

Druten, 13 Sept. Heden morgen ten half zes ure ontstond brand in de hofstede, genaamd de Poolakker, te Deest, nabij Druten, en bewoond door Peter van Merwijk, welke brand zoo snel toenam, dat binnen een uur tijds de geheele hofstede met schuur, hooiberg, hooimijt en ingezamelden oogst, in asch is gelegd; weinige huismeubelen slechts heeft men kunnen redden; de oorzaak van den brand is vooralsnog onbekend.

± **Hardenbergh**, 14 Sept. Als gedaagden in hooger beroep zullen den 18 dezer voor het Prov. Geregtshof in deze provincie moeten compareren, de markenregter en de leden der commissie voor den onverdeelden marke of veldgrond alhier. Men zal zich herinneren, dat het bestuur alhier in deze belangrijke zaak als eischer is opgetreden, doch bij vonnis van de Arrondiss.-Regtbank te Deventer van den 26 April jl. op grond van verjaring, den eisch is ontzegd. Tevens zijn gedaagden voornoemd, gedagvaard voor gemelde regtbank, ter requisitie van eenige ingezetenen, welke met burgerdochters gehuwd, *per hoc* naar hunne meening half gewaarden in die marke zijn, doch als zoodanig niet worden erkend, verzocht hebben in dezen *gratis* te mogen procederen. Het laat zich begrijpen, dat de uitspraak des regters in een ander met belangstelling wordt te gemoet gezien.

— De mededeelingen omtrent den boekweitoogst in deze streken luiden niet zeer gunstig. De veenboekweit heeft veel geleden door de nachtvorst, terwijl die op het zand meestal in haren stengel is geknakt door de hitte. Vreemd contrast der natuur! De zandboekweit heeft zich echter later eenigzins hersteld, en kan de opbrengst van die soort middelmatig worden genoemd.

— Zoo op het oogenblik ontvangen wij de treurige mededeeling, dat er heden nacht in het naburige Emlichheim 28 huizen zijn verbrand. De brand moet ontstaan zijn bij een bakker en logementhouder. Wij zien nadere berigten dienaangaande te gemoet.

Odoorn, 9 Sept. Bij vernieuwing zijn hier dezer dagen onderscheidene oude munten gevonden. Eene kopere munt, ter grootte van een gulden, draagt het jaarmerk 1591, en is ongetwijfeld geslagen ter herinnering van de inneming van Breda door middel van een turfschip. Aan de eene zijde vindt men tot randschrift: PAX. PATET. INSIDIIS., d. i.: door list, (of: bij verrassing) verkrijgt men den vrede. In 't midden: de afteekening van de bestorming eener vesting. Aan de keerzijde luidt het randschrift: TUTA. SALUS. BELLO. d. i.: door den oorlog eene zekere (of veilige) welvaart. In 't midden ziet men de afbeelding van het turfschip, waaruit onverwachts de manschappen, met speren voorzien, te voorschijn komen. — Op eene zilveren munt ter grootte van een vijfentwintig cent-stukje, staat 't jaarmerk: 1633, waarboven men leest: TRANSISOLANIA (d. i. Overijssel,) Op de keerzijde: eene afbeelding van een bundel pijlen ('t wapen der 7 provincien.) — Op eene gouden munt, mede ter grootte van een gulden, leest men: SEBASTIANUS: REX: PORTUG: † (d. i.: Sebastianus, Koning van Portugal. Aan de andere zijde vindt men een geïllustreerd kruis, met het randschrift: IN: HOC: SIGNO: VINCES ∴ («door dit teeken zult gij overwinnen!»). Deze verschillende munten werden op onderscheidene plaatsen gevonden; terwijl dezer dagen hier ook nog een versteende zee-egel gevonden werd, alsmede een ander klein rond voorwerp van steen met eene ronde opening in 't midden, 't welk we niet kennen. (*P. D. C.*)

Als een bewijs, hoe goed het de landlieden in Groningen en Friesland gaat, deelt men ons mede, dat er nog nimmer te Groningen en Leeuwarden zooveel goud en zilver aan landlieden is verkocht als thans. Twee van hen, in de Provincie Groningen woonachtig, moeten gouden koffijkannen bij een goudsmid te Groningen be[illegible] ben, terwijl te Leeuwarden onderscheidene [illegible] gouden tabaksdoozen en sommige gouden lepels [illegible] hebben laten maken. Een landman in Friesland [illegible] verhaalt men, dit jaar aan koolzaad alleen zuiv[illegible] neu *f* 17,000.

Weinige instrumenten zijn zoo algemeen en [illegible] verspreid als de piano's. Men ziet ze in elk huis [illegible] onmisbaar huisraad en hare klanken komen zel[illegible] oor van den reiziger in zijne togten door de ste[illegible] Rusland of de rijstvelden van Indie. Nu eens trek[illegible] aan door de bekoorlijkheid van eene melodieuse [illegible] king, dan weder brengt het groote aantal op de [illegible] zenuwen van den toehoorder het effect van eene on[illegible] de ketelmuziek, terwijl dikwijls dezelfde fabriekant [illegible] met zijn naam dekt.

Dit feit, dat men constateren moest, verklaa[illegible] ligtelijk door den uitvindingsgeest der speculati[illegible] heeft gezegd: Erard, Pleyel, Souffleto, Sulmini, [illegible] Blanchet, enz., de grootste fabriekanten van on[illegible] kunnen de talrijke bestellingen niet afleveren; maken [illegible] van gebruik; alzoo hebben navolgers van Pleyel en [illegible] steunende op den naam der meesters, piano's [illegible] waarvan de snaren, de toetsen, den vorm en [illegible] de etiquetten op de heerlijke voortbrengselen [illegible] benoemde fabriekanten gelijken, zoodat het ge[illegible] oog er zich zelfs in bedriegt, terwijl zij ze 50 à [illegible] lager verkochten. De speculatie gelukt maar al te [illegible] ofschoon het gemakkelijk is den namaak met sch[illegible] matte klanke van de krachtvolle en zuivere to[illegible] onderscheiden.

Een rijk magazijn, door den heer van Ollefen da[illegible] den Nieuwen Uitleg alhier aangelegd, moet voorta[illegible] publiek tegen dergelijke bedriegerijen waarborgen. [illegible] magazijn, eene uitgestrekte bazar van fraaije en b[illegible] piano's van de beroemdste fabriekanten, kan ieder [illegible] de meest volmaakte zekerheid koopen, daar de he[illegible] Ollefen geene piano aflevert, zonder die vergezeld [illegible] gaan van een certificaat van oorsprong, door den [illegible] kant zelven onderteekend. Op deze wijze zullen de [illegible] ter goeder trouw niet meer aan onaangename verg[illegible] bloot staat; terwijl de liefhebbers, die zich vroeger [illegible] fabrieken zelven wendden, om zich tegen namaak [illegible] borgen, thans tegen voordeeliger prijzen, eene [illegible] keuze van instrumenten zullen kunnen vinden, [illegible] wenschelijke waarborgen opleveren.

Prijs-Courant der Effecte[n]

AMSTERDAM, 15 September 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$60\frac{7}{16}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$	*Hope* 1798/1816	5	100[illegible]
Dito Certificat.	3	$72\frac{3}{16}$	Dito 1828/1829	5	10[illegible]
Dito dito	4	$90\frac{3}{4}$	Cert. 1831/1838	5	85[illegible]
O. I. Leening.	4		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	86[illegible]
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	$89\frac{1}{4}$	Dito *Hope*	4	77[illegible]
Hand.-Maats.	$4\frac{1}{2}$		Dito *Stieglitz*.	4	76[illegible]
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten.	$2\frac{1}{2}$		Inschr. Assig.	6	
D° *Rothschild*.	$2\frac{1}{2}$	49	Certific. dito.	6	
Frankrijk.					
Obligatien.	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	$18\frac{9}{16}$ $\frac{5}{8}$	Obligatien	4	
Dito Buitenl.	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. $^{e}/m.$	3	$33\frac{1}{16}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{16}$			
Bew. Sp. Com.		$5\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$	Metalliek	5	68[illegible]
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	77[illegible]
Portugal.			Dito lett. B.	5	77[illegible]
Londen nieuwe.	5	$36\frac{7}{8}$	Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	34[illegible]
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	34[illegible]

Mexic., te Lond. 3 pct. $23\frac{11}{16}$; dito Onb. $23\frac{11}{16}$ [illegible] te Lond. Uitg, $6\frac{3}{16}$.

Over het geheel was onze fondsenmarkt zoowel in he[illegible] variatie zeer kalm, zoodat geene der genoteerde effe[illegible] bijzonders opleverde.

FRANKFORT, Donderdag 14 Sept. Metalliek 5[illegible] Spanje binnenl. 3 pct. $33\frac{1}{4}$; dito 1 pct. $18\frac{1}{2}$.

LONDEN, Donderdag 14 September (2 ure). Cons[illegible] $95\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$; Mexico N. 3 pct. $24\frac{5}{8}$, $24\frac{7}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ p[illegible] Ecuador $3\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; Gren. Uitg. $6\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$ nom.; Spanje b[illegible] pct. $37\frac{3}{4}$, $38\frac{1}{4}$; dito 1 pct. $18\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; dito Certific[illegible] dito Passiven 4, $4\frac{1}{4}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $88\frac{3}{4}$; dito [illegible] 99; Holl. $2\frac{1}{2}$ pct. 62; dito 4 pct. 94; Sardinie [illegible] Turksche leening 5, $\frac{1}{4}$.

De markt flaauw met weinig handel.

PARIJS, Donderdag 14 September. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. [illegible] dito 3 pct. 74.10; Sp. 3 pct. $33\frac{1}{4}$; dito 1 pct. 18[illegible] $4\frac{1}{2}$ pct. $92\frac{1}{2}$.

WEENEN, Donderdag 14 September. N. Metall. 85[illegible] lett. B. 93; N. Leen. $96\frac{3}{4}$; Bankactien 1258; Zilver[illegible] Wissel Londen 11.28; dito op Parijs $137\frac{1}{4}$.

MADRID, Maandag 11 September. Sp. 3 pct. 34[illegible] N. 1 pct. $18\frac{1}{2}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Grave[nhage]